



Мониторинг и подобрување на капацитетот на институциите во справување со организиран криминал и корупција  
Monitorimi dhe përmirësimi i kapaciteteve të institucioneve në ballafaqim me krimin e organizuar dhe korrupsionin  
Monitoring and improvement of the institutions capacity's fighting organized crime and corruption



This project is funded by the European Union

# МОНИТОРИНГ БРИФ

На судски постапки поврзани со  
организиран криминал и корупција



**Издавач:**

Коалиција „Сите за правично судење“

**Автор:**

Проф. д-р Гордан Калаџиџев

Оваа публикација е изработена со финансиска поддршка на Европската унија. Нејзината содржина е единствена одговорност на Асоцијацијата за Демократски Иницијативи и Коалицијата „Сите за правично судење“ и истата не ги одразува ставовите на Европската унија.

Достапно единствено како електронско издание

## АКТУЕЛНИ СУДСКИ ПОСТАПКИ

Постапките се следени во месец **март 2020** година кои се водат пред Основниот кривичен суд Скопје. Во овој месец од 27 насрочени рочишта пред овој суд, 19 рочишта биле одржани, а 8 рочишта биле одложени.

## ПРЕДМЕТИ НА СПЕЦИЈАЛНОТО ЈАВНО ОБВИНИТЕЛСТВО

### КОК-3/19 под кодно име „Талир“

На 02.03.2020 година на рочиштето започна главната расправа по овој предмет со давање на воведни говори од страна на јавниот обвинител, бранителите и обвинетите во постапката. На почетокот на рочиштето судот со решение одби дел од доказите предложени од страна на одбраната од причина што доказите се предложени на исти околности и се во насока на одолговлекување на постапката (предложени биле околу 800 сведоци).

### КОК-7/18 под кодно име „Титаник“

На 05.03.2020 година, рочиштето за главна расправа продолжи во фаза на доказна постапка со испитување на вкупно шест сведоци. Сведоците беа испитани директно од страна на јавниот обвинител, како и вкрстено од страна на одбраната. Со оглед на тоа дека сведоците биле предложени и од страна на одбраната, бранителите истакнаа дека ги повлекуваат предлозите за директно испитување на пет сведоци, односно дека ќе пристапат кон директно испитување на само еден сведок. При испитување беа користени искази дадени во претходна постапка, заради неконзистентност на исказите дадени од страна на сведоците.

На 11.03.2020 година, во фаза на доказна постапка беа испитани тројца сведоци, предложени од двете страни во постапката. Во текот на рочиштето одбраната го повлече предлогот за директно испитување на еден од сведоците, па о страна на одбраната се спроведе директно испитување само на двајца сведоци, а јавниот обвинител не се впушти во нивно вкрстено испитување. При испитувањето судот го искористи правото согласно член 383. ст. 5 од ЗКП и самиот поставува прашања на сведоците, во насока на појаснување на веќе дадени одговори. Текот на расправата се снима аудио-визуелно, а дополнително се води и записник преку директно внесување од страна на записничар. Поради отсуство на еден бранител, кој што го нема известно судот за причините за неговата спреченост да присуствува на рочиштето за главна расправа, судот го казни со 1000 евра во денарска противвредност.

Рочиштето на 13.03.2020 година беше одложено поради тоа што еден од обвинетите и двајца бранители во предметот се отсутни поради тоа што користат мерки од Владата на Р. Северна Македонија за заштита од КОВИД-19.

### **КОК-30/17 под кодно име „Транспортер“**

На 02.03.2020 година, рочиштето за главна расправа се одложи поради отсуство на еден од обвинетите поради здравствени причини. Обвинетиот до судот има доставено медицинска документација како доказ за неговата спреченост да присуствува на рочиштето за главна расправа.

Рочиштето на 04.03.2020 година беше одложено поради отсуство на еден обвинет кој што е на лекување во болница. Судот ги извести странките дека стапил во контакт со болницата од каде што добиле информација дека обвинетиот е во добра здравствена состојба и способен е да го следи судењето. Судот ги извести странките дека известувањето од болницата ќе го добијат и писмено.

На 06.03.2020 година рочиштето продолжи со давање на завршни зборови од страна на јавниот обвинител, оштетениот, како и четири бранители и пет обвинети лица во постапката.

На 10.03.2020 година, рочиштето за главна расправа продолжи во фаза на завршни зборови. Вкупно 12 обвинети лица ги дадоа своите завршни зборови.

На 11.03.2020 година, на рочиштето за главна расправа, обвинетите лица даваа завршен збор.

### **КОК-47/17 под кодно име „Тврдина/Таргет“**

На 03.03.2020 година, рочиштето за главна расправа продолжи во фаза на доказна постапка со испитување на тројца сведоци предложени од страна на јавниот обвинител. Откако се заврши со директно испитување, одбраната пристапи кон вкрстено испитување на сведоците. Судот го искористи своето право согласно 383.ст.5 од ЗКП и самиот да поставува прашања до сведоците, со цел појаснување на веќе дадени одговори. Судот донесе решение за исклучување на јавноста од судењето, заради чување на државна, службена тајна. Дополнително, дозволи присуство на стручна јавност согласно чл, 355 ст.2 од ЗКП.

На 16.03.2020 година рочиштето за главна расправа беше одложено поради отсуство на еден бранител и еден обвинет кои согласно препораките од Министерството за здравство и Владата на Р. Северна Македонија за КОВИД-19 треба да останат во домашна изолација.

### **КОК-52/17 под кодно име „Траекторија“**

На 10.03.2020 година, во фаза на доказна постапка се спроведе вкрстено испитување на вешто лице од областа на финансии, од страна на одбраната. Вештото лице одговараше на прашања кои што претходно од страна на одбраната му биле доставени по електронски пат.

### **КОК-53/17 под кодно име „ТНТ“**

На 06.03.2020 година доказната постапка продолжи со изведување на материјални докази предложени од страна на јавното обвинителство. Се презентираше содржината на видео снимка од одржана седница на Собраниска комисија на Р. Северна Македонија.

На 12.03.2020 година, рочиштето за главна расправа се одложи поради отсуство на еден од обвинетите а заради ситуацијата со КОВИД-19.

### **КОК-60/17 под кодно име „Трезор“**

Рочиштето на 09.03.2020 година беше одложено поради отсуство на јавниот обвинител од лични причини.

### **КОК-66/17 под кодно име „Монструм“**

- Предметот се води по стариот ЗКП

На 10.03.2020 година, во фаза на доказна постапка се испитуваа тројца сведоци, на предлог на јавниот обвинител. Во текот на испитувањето, застапникот на обвинението приговараше за начинот на кој се поставуваат прашањата од страна на одбраната, а сите приговори судот ги констатираше на записник. Текот на постапката се снима аудио-визуелно, а паралелно со тоа се води и записник преку директно внесување од страна на записничар.

Рочиштето на 16.03.2020 година продолжи во фаза на доказна постапка со испитување на еден сведок предложен од страна на обвинителството.

### **К-1905/17 под кодно име „Титаник 3“**

На 03.03.2020 година, рочиштето за главна расправа продолжи во фаза на доказна постапка со директно и вкрстено испитување на еден сведок. Со оглед на тоа што сведокот се наоѓа во Германија, неговото испитување се спроведе преку видео-конференција. Странките во постапката меѓусебно приговараа за начинот на кој што се поставуваат прашањата, а судот сите приговори ги нотираше на записник. Во дополнение на доказна постапка, еден од обвинетите предложи графолошко вештачење изготвено од страна на вешто лице од странство, од причина што во Р. Северна Македонија нема вешто лице кое што врши вештачења од таа област. Јавниот обвинител се произнесе по однос на ваквиот предлог и наведе дека не се противи, а во насока на тоа и не побара да го испита вештото лице. Судот донесе решение со кое што одлучи да го прифати предлогот на обвинетиот. Дополнително и вториот обвинет поднесе предлог до судот со цел да му се определи рок во рамки на кој и тој ќе обезбеди вештачење од таков вид, кој што иако имал уплатено за вакво вештачење истото го нема добиено, поради ситуацијата со вештачи од оваа област во нашата држава. Судот, по советување, одлучи да го одбие ваквиот предлог со образложение дека не станува збор за конкретен доказ туку за

временски период за обезбедување на истиот што оди во насока на одолговлекување на постапката, а дополнително што и самиот обвинет до сега нема поднесено ваков предлог иако имал можности имајќи предвид дека постапката трае веќе 3 години.

На 16.03.2020 година рочиштето беше одложено поради отсуство на еден обвинет, обвинетиот достави медицинска документација преку неговиот бранител дека согласно препораките од Министерството за здравство и Владата на Р.Северна Македонија за КОВИД-19 вирусот треба да остане во домашна изолација.

## **ПРЕДМЕТИ НА ОСНОВНОТО ЈАВНО ОБВИНИТЕЛСТВО ЗА ГОНЕЊЕ НА ОРГАНИЗИРАН КРИМИНАЛ И КОРУПЦИЈА**

### **КОК-2/20 под кодно име „27ми април - организатори“**

На 09.03.2020 година, на рочиштето за главна расправа, воведен говор даде одбраната, односно дел од обвинетите како и нивните бранители.

### **КОК-88/15 под кодно име „Изгрев“**

Рочиштето на 04.03.2020 година беше одложено поради тоа што сеуште не е изготвено вештачењето што е предложено од страна на одбраната, воедно не беше присутен и еден обвинет кој доставил до судот медицинска документација дека има влошена здравствена состојба.

### **КОК-115/16 под кодно име „Еразмус“**

На 09.03.2020 година, судот ја изрече и јавно ја објави пресудата. Судот донесе осудителна пресуда за 4 лица од кои: за првообвинетиот изрече ефективна казна затвор од 2 години, за второ и третообвинетиот изрече ефективна казна затвор од 2 години и 6 месеци, за четвртообвинетиот условна осуда во траење од 2 години, додека пак за петто-обвинетиот изрече ослободителна пресуда. За сите обвинети кое се огласени за виновни е изречена забрана на вршење професија, дејност или должност.

### **КОК-116/19 под кодно име „Рекет“**

На 03.03.2020 година, во фаза на доказна постапка се продолжи со испитување на сведоци предложени со листата на докази на првообвинетиот. Јавниот обвинител го искористи правото и пристапи кон вкрстено испитување на дел од сведоците. Одбраната приговараше за начинот на кој што се поставуваат прашања до сведоците, а сите приговори судот ги нотираше на записник.

На 04.03.2020 година, рочиштето за главна расправа продолжи во фаза на доказна постапка со испитување на двајца сведоци предложени од страна на одбраната. Јавниот обвинител не ја искористи

можноста за вкрстено ги испита сведоците, што значи дека истите беа испитано само директно. За еден сведок, бранителот на првообвинетиот побара од судот да му дозволи да го испита вкрстено, и истиот сведок го прогласи за „непријателски“. Јавниот обвинител приговараше по однос на ова барање при што изјави дека не се исполнети законските услови предвидени согласно чл. 385 ст. 5 од ЗКП. Судот донесе решение и дозволи да се испита сведокот вкрстено од страна на бранителот. Јавниот обвинител приговараше за начинот на кој се поставуваат прашањата од страна на одбраната, а судот сите приговори ги нотираше на записник.

На 06.03.2020 година, во фаза на доказна постапка беше испитан еден сведок, предложен од страна на одбраната. Јавниот обвинител го искористи своето право и пристапи кон вкрстено испитување на сведокот. Дополнително, се изведуваа и материјални докази предложени од страна на првообвинетиот. Доказите се изведуваа на начин што се презентираше содржината на доказите од страна на неговиот бранител. Сведокот имаше потреба од преведувач и истиот беше обезбеден веднаш од страна на судот.

На 12.03.2020 година, во фаза на доказна постапка се продолжи со изведување на материјални докази предложени од страна на одбраната. Изведувањето се спроведе на начин што обвинетиот ја презентираше содржината на доказите.

На 13.03.2020 година, во фаза на доказна постапка се продолжи со изведување на материјални докази предложени од страна на одбраната, поточно од страна на второ-обвинетата. Дел од доказите беа изведени во присуство на јавноста, а дел не беа изведени со исклучена јавност поради што судот на барање на одбраната донесе решение за исклучување на јавноста во дел од постапката, поради заштита на службена или деловна тајна. Дополнително, судот дозволи присуство на стручна јавност, согласно член 355 ст. 2 од ЗКП.

## Сумарен коментар:

Во текот на набљудуваните рочишта од овој месец бевме сведоци за делумна ефикасност во работата на судот, која за жал, овој пат беше нарушена со новонастанатата состојба со почетокот на ширењето на вирусот КОВИД – 19, кој имаше определено влијание врз редовната работа на судот, од причини што во втората половина од месец март, поголемиот број на рочишта беа одложени токму поради овие причини.

Во однос на одржаните рочишта, со задоволство може да констатираме дека судот во насока на остварување на својата ефикасност во право-раздавањето успешно ги искористил алатките на модерната ИКТ на тој начин што сослушал сведок преку видео-конференциска врска кој што физички се наоѓал во СР Германија.

Сепак, наидовме и на една интересна ситуација кога вешто лице одговарало на прашања што една од странките му ги поставил претходно преку електронска пошта. Во однос на оваа пригода, истакнуваме дека овој начин на поставување прашања не е уреден ниту предвиден во ЗКП и на некој начин се отстапува од начелото на непосредност во текот на главната расправа, но на начин до сега непознат. Во таа насока, и покрај интересот на судот за ефикасност и ефективност, сметаме дека ваквите појави би требало да се ограничат, поради едноставна причина што не се предвидени како можности во ЗКП, па сходно на тоа може да резултираат и со определени приговори во понатамошниот тек на постапката, без оглед на фактот што во конкретниот случај, од познатите информации, не станува збор за какво било реагирање од било која од странките во поглед на ваквото испитување на вештото лице.

Сметаме дека е повторно потребно да се обрне внимание на редоследот на изведувањето на доказите, во смисла дека прво доказите се изведуваат од обвинението, па потоа од одбраната, без оглед на фактот што еден ист сведок е повикан и од двете странки да даде исказ. Имено, сметаме дека во овие случаи судот не треба да дозволи една по друга и двете странки да го испитаат сведокот директно, врз основа на фактот дека е предложен како сведок од двете странки, бидејќи преку ваквата практика се нарушува теоријата на случајот на странките. Токму затоа, можеби се доаѓа и до неповолната ситуација кога во овие ситуации откако една од странките го испитала сведокот, другата странка да се откаже од правото да ги испита сведокот како свој, а со самото тоа и се генерира потребата судот да се впушти во дополнително испитување на истиот сведок, како појаснување на неговиот исказ. Сметаме дека во ваквите случаи судот да не го применува премногу строго начелото на ефикасност и да има трпение и повторно да го повика и сослуша истиот сведок во моментот кога според теоријата на случајот на другата странка ќе дојде ред на тој сведок. На тој начин, сметаме дека судот би можел поцелосно да се убеди во теоријата на случајот на страните, односно да може подобро да одлучи дали јавниот обвинител успеал да го убеди судот надвор од разумното сомневање дека теоријата на случајот на обвинителството е вистинита и непротивречна.

За поздравување е постапувањето на судот кога одбил да изведе поголем број на докази кои што во голема мерка докажуваат иста работа, а само водат кон непотребно оптоварување и одолговлекување на кривичната постапка. Во оваа насока, сметаме дека странките треба да се воздржат од примената на вакви стратегии на докажување на теоријата на случајот кои единствено водат кон забавување или неефикасно постапување на судот.



Интересна за коментар е и ситуацијата кога странките на крајот од доказната постапка бараат дополнување на доказната постапка со некои нови докази, што во конкретниот случај била правилно протолкувана од страна на судот дека служи единствено во насока на одолговлекување на постапката.

Конечно, за поздравување е правилната примена на одредбите од ЗКП, во случај кога сведоците сведочат поинаку од претходно дадениот исказ во текот на истрагата, па странките бараат од судот истите да бидат третираны како „непријателски“ сведоци и во насока на докажување на вистинитоста на нивните искази да ги предочуваат законски прибраните искази од овие сведоци во текот на поранешните фази од кривичната постапка.